

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 3.— Zł. drobne za słowo 24 gr. (tylko dla osób prywatnych); dla poszuk. pracy 20 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej dwa słowa) 40 gr.

Rok II.

Nr. 28.

Kraków, poniedziałek 5 lutego 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję reklamy będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej.

Uwidacznianie cen obowiązuje wszystkich kupców.

Ceny mają obowiązywać na stałe i gwarantować.

Kraków, 5 lutego.

Rozporządzenie Generalnego Gubernatora okupowanych obszarów polskich z dn. 26 stycznia br. o obowiązku uwidaczniania cen, pozostaje w ścisłym związku z akcją zwalczania paskarstwa i nieuczciwości w handlu. Według tego rozporządzenia każdy, kto w handlu detalicznym, a więc w sklepach, oknach wystawowych i gablotkach lub na targach, w halach targowych lub na ulicach i placach sprzedaje towary, ten obowiązany jest do umieszczenia cennika swych towarów, przyczem w cenniku tym muszą być uwidocznione wszystkie towary, znajdujące się w danym miejscu sprzedaży. Ceny należy podać w złotych i groszach.

Ceny towarów, które bywają sprzedawane na wagę lub w jednostkach przyjętych zwyczajowo, winny być umieszczone w cenniku na widocznym miejscu, przyczem muszą odnosić się do tych miar, w jakich zwykle towary te są sprzedawane. Należy zatem wyszczególnić cenę za cetnar, kilogram, litr, lub sztukę. Do towarów tych zaliczone zostały: węgiel, koks, mięso, mąka grysik, ryż, płatki owsiane, ziemniaki,

makarony wszelkiego rodzaju, fasola, soczewica, owoce, jarzyny, cukier, kawa, kakao, herbata, sól, mleko, piwo, wino, wódka, olej jadalny, chleb i ciastka we wszelkiej formie, jaja, ryby i drób.

Przy podawaniu cen powyższych towarów należy podać ich wagę wzgl. ilość netto, jeśli sprzedawane są one w opakowaniu drukim, atramentem lub trwałą farbą z podaniem wagi towaru netto.

Przy towarach włókienniczych, sprzedawanych na metry należy umieścić na każdej sztuce, z której odcina się towar, dobrze widoczne sztydki, i na nich wypisać gatunek, jakość i cenę towaru za metr. Przy towarach zaś tego samego rodzaju, sprzedawanych na sztuki ubrania, suknie płaszcze, bielizna, pończochy, buciki, buty itp.), sztydki podobne mają być umieszczone na każdej sztuce, z podaniem gatunku, jakości i ceny sztuki każdego towaru.

Fryzjerzy i szewcy obowiązani są do umieszczenia w zakładzie swej pracy, w którym przyjmują klientów, cennika, w którym należy wypisać ceny za rodzaje usług, oddawanych przez zakłady tego rodzaju.

Kontrolę cenników przeprowadzają urzędnicy Policji, przyczem w razie stwierdzenia, że kupcy i przemysłowcy nie stosują się do powyższego rozporządzenia — mają oni prawo ostrzedz obowiązków do umieszczenia cennika, nakładając równocześnie karę porządkową do wysokości najwyżej 25 zł. pobieraną natychmiast, za odpowiednim pokwitowaniem.

Szefowie okręgowi mogą ponadto nakładać na niestosujących się do przepisów pisemnych nakazem karnym kary do wysokości 1.000 zł, przyczem od decyzji ich nie ma odwołania. Upoważnienie to mogą szefowie okręgowi przenosić na starostów powiatowych i miejskich. Kary nakładane zarówno przez urzędników policji, jak i przez szefów okręgowych wzgl. starostów, mogą być nakładane powtórnie. W wypadkach uprzedzonego niestosowania się do przepisów szefowie okręgowi mają prawo zarządzić zamknięcie przedsiębiorstwa przejściowo lub na stałe.

Rozporządzenie o obowiązku uwidaczniania cen weszło w życie w tydzień po ogłoszeniu.

Sukces niemieckiego lotnictwa na Kubie.

Berlin, 5 lutego. — Według doniesień z Bukaresztu rumuński kapitan lotnictwa Alex Papan zwolecił w wielkich zawodach lotów akrobatycznych w Hawanie na wyspie Kuba. Papan dokonał swych ewolucyj na samolocie niemieckim „Bücker-Jungmeister”, wyposażonym w silnik Bramo.

Kapitan Papan jest dobrze znanym w Ameryce z uwagi na swoje ewolucje akrobatyczne, znaia go również i Niemcy ze względu na plany przelotu nad Atlantykę. Przy pomocy niemieckiego samolotu kapitan Papan kontynuował serię swoich sukcesów, przeciwstawiając się z pomyslnym skutkiem silnej międzynarodowej konkurencji w Hawanie. Zaznaczyć należy, że samoloty „Bücker Jungmeister” zdały celujący egzamin na wielu zawodach, podczas których kierowali nimi lotnicy niemieccy.

Wiosna nadchodzi!

Odwiłż w Belgii i Jugosławii.

Bruksela, 5 lutego. — Odwiłż, która nawiedziła Belgię w połowie ub. tygodnia, przyniosła ze sobą także i deszcz, powodując w niektórych okęgach wielkie powodzie. Część miasteczka St. Vaas stoi pod wodą. Rzeka Henne wozbrała tak dalece, że wobec trwających uporczywie deszczów i odwiłży, grozi wystąpieniem z brzegów.

W ciągu piątku wiatr w Jugosławii silny wiatr południowy, powodując odwiłż w całej Jugosławii. Ludność obawia się niebezpieczeństwa wielkich powodzi.

Na froncie fińskim nie było poważniejszych wydarzeń.

Moskwa, 5 lutego. — Sztab generalny leningradzkiego okręgu wojskowego doniósł, że w dniu 1 lutego nie wydarzyło się nic ważniejszego. Rosyjska flota powietrzna dokonała dalszych lotów wywiadowczych i zbombardowała obiekty wojskowe. Zestrzelono trzy fińskie samoloty.

Fiński komunikat wojskowy z dnia 2-go lutego doniósł o atakach rosyjskich na odcinku pod Summa. Zaatakowano również wyspy fińskie w północno-zachodniej części jeziora Ladoga. Z innych odcinków frontu dochodzą wiadomości o ogniu artylerji i działalności patroli. — Rosyjska flota powietrzna przedsięwzięła ataki powietrzne na dolinę Kymene i inne południowo-fińskie okręgi. W północnej Finlandji zaatakowano miejscowość Rovaniemi.

409.000 angielskich dzieci bez nauki szkolnej.

Amsterdam, 5 lutego. — Sekretarz parlamentarny angielskiego ministerstwa oświaty oświadczył, w odpowiedzi na interpelację w Izbie Gmin, że skutkiem ewakuacji, na terenach objętych tą akcją, 409.000 dzieci pozostaje bez możliwości korzystania z nauki szkolnej.

Dziennik „Daily Herald” atakuje to oświadczenie, wskazując na palącą konieczność zaprowadzenia porządku w zakresie szkół. Po raz pierwszy od czasu wprowadzenia obowiązku uczęszczania do szkół, Anglja znalazła się wobec niemożności zapewnienia dzieciom opieki szkolnej, skutkiem czego musi się postawić pytanie, czy kraj może sobie pozwolić na zaniebdywanie prawie pół miliona dzieci.

Deficyt gospodarki Stanów Zjedn. wzrasta.

Waszyngton, 5 lutego. — Rząd amerykański zamknął z końcem stycznia pierwsze 7 miesięcy roku budżetowego, rozpoczętego w dniu 1 lipca, deficytem wysokości 2.421 milionów dolarów. W r. ub. deficyt Stanów Zjednoczonych w tym samym okresie wyniósł 1.987 milionów dolarów.

Wszystkie dochody rządu wyniosły, według ostatniego oszacowania, 3.059 milionów dolarów (o 175 milionów dolarów mniej, niż w r. ub.), a wydatki 5.480 dolarów (wzrost o 260 milionów). Wzrost wydatków tłumaczy się powiększeniem dotacji na cele obrony narodowej. Dług państwowy wynosi na dzień 31 stycznia 42.109 milionów dolarów.

System konwojów już nie pomaga.

14 wielkich okrętów zatopiono na morzu Północnym.

Samoloty niemieckie zniszczyły 9 okrętów handlowych, 4 łodzie strażnicze, i poławiacza min. — Handel angielski poniósł znowu wielkie straty.

Berlin, 5 stycznia. — Podczas akcji wywiadowczej nad morzem Północnym eskadry samolotów niemieckich zaatakowały angielskie okręty wojenne oraz okręty handlowe, płynące w konwoju. Mimo silnego ognia artylerji przeciwlotniczej i kontrataków samolotów myśliwskich, niemieckie bombowce zniszczyły poławiacza min, 4 łodzie strażnicze i dziewięć okrętów handlowych.

Poza tem wiele uzbrojonych okrętów handlowych zostało poważnie uszkodzonych. Wszystkie zaatakowane okręty płynęły w jednym konwoju angielskim. Trzy samoloty niemieckie nie powróciły do portów macierzystych.

Z całego świata dochodzą wiadomości o dalszych stratach brytyjskiej marynarki.

Amsterdamski „Handelsblad” komunikuje z Rio de Janeiro, że francuski parowiec „Jamaïque”, pojemności 10.813 ton, parowiec „Croix” pojemności 9.975 ton, jak również brytyjskie parowce „Highland Patriot” pojemności 14.172 ton, „Highland Monarch”, pojemności 14.139 ton i „Andalucia Star”, pojemności 14.943 ton, uważane są tam od dwóch tygodni za stracone.

Norweski parowiec „Varild”, pojemności 1.504 ton, zatonał według ogólnego przekazania na morzu Północnym, podczas podróży z Norwegji do Anglji. Na pokładzie znajdowała się załoga w sile 15 ludzi. Okręt ten nie dal znaku życia od dnia wyjazdu, tj. od dn. 22 stycznia.

Brytyjska admiralicja widziała się zmuszona podać do wiadomości, że brytyjski parowiec „Polzella” pojemności 4.751 ton uchodzi za zaginiony i stracony.

Według doniesień dzienników holenderskich parowiec norweski „Belpareil”, pojemności 7.203 ton, zatonał w pobliżu Bristolu.

Straszliwa burza zmusiła okręt do zmiany kierunku, przyczem fale wyrzuciły okręt na skały. Ponieważ wszelkie próby uratowania okrętu zawiodły, przeto załoga opuściła pokład, ratując się przy pomocy łodzi ratunkowych.

Jak wynika z powyższych doniesień, brytyjska marynarka poniosła, na równi z

marynarką francuską, poważne straty, sięgające 6700 ton. Jest to nowa poważna strata, tem dotkliwsza, że w ostatnich dniach samoloty niemieckie zatopily na morzu Północnym niemniej, jak 32 okrętów brytyjskich, łącznej pojemności 100.000 ton. Straty te będzie niezwykle trudno uzupełnić, a rozmiary ich powiększa fakt, że okręty te wiozły bardzo ważne dla Anglji towary, bez których Anglja będzie bardzo trudno zapobiec zwiększającemu się brakowi wielu artykułów pierwszej potrzeby.

Zatopiono 110.000 ton zboża argentyńskiego.

Buenos Aires, 5 lutego. — Według opublikowanego w tych dniach komunikatu argentyńskiego komisariatu zbożowego stwierdzono, że skutkiem zatopienia 18 parowców zniszczono niemniej, jak 110.000 ton zboża argentyńskiego, przeznaczonego dla portów europejskich.

W drodze do Anglji zatonał parowiec szwedzki.

(=) Sztokholm, 5 lutego. — Według doniesienia z Londynu dziennika „Dagens Nyheter” szwedzki parowiec „Fram” zato-

nał na morzu Północnym na skutek eksplozji. 19 ludzi zginęło, pięć osób z podród załogi przewiózł inny okręt do jednego z portów szkockich. Jak komunikuje towarzystwo, do którego okręt należał — „Fram” odbywał podróż do Anglji.

Już 90.000 tonażu okrętowego utraciła Norwegja.

(=) Oslo, 5 lutego. — „Morgenbladet” porównuje poniesione przez Norwegję straty w okrętach w ciągu pięciu miesięcy trwania wojny ze stratami, jakie to państwo poniosło w latach 1914/15. Przy tej okazji dziennik stwierdza, że dotychczas straciła Norwegja 90.000 ton wobec 60.000 ton straconych w pierwszych dwóch latach wojny światowej.

Od dwóch tygodni zaginął wszelki ślad po pięciu okrętach.

Amsterdam, 5 lutego. — Amsterdamski „Handelsblad” donosi z Rio de Janeiro, że 5 parowców, 3 brytyjskie i 2 francuskie, które przed dwoma tygodniami miały tam przybyć, dotychczas nie przyplłynęły. Są to parowce francuskie „Jamaïque” (10.330 ton) i „Croix” (9.975 ton) oraz parowce brytyjskie „Highland Patriot” (14.172 ton), „Highland Monarch” (14.139 ton) i „Andalucia Star” (14.943 ton).

Bałagan ewakuacyjny w Anglii.

O trzy miliony osób spadła liczba mieszkańców Londynu.

Amsterdam, 5 lutego. — Jak donosi „Daily Express”, do chwili obecnej opuściło Londyn na skutek zarządzeń ewakuacyjnych ponad 3 miliony mieszkańców. Liczba mieszkańców Wsłkiego Londynu zmniejszyła się zatem z 8 milionów na około 5 milionów.

O ogólnym zamieszaniu, jakie wytworzyło się z powodu ewakuacji, raz po raz słyższy się o licznych skargach i zażaleniach, które zamieszcza niemał wszystkie dzienniki, bez wyjątku na kierunek polityczny, co jest wymownym dokumentem sytuacji. Jakkolwiek próbną ewakuację urzędników i dzieci przeprowadzane były w ciągu ubiegłego lata cała ta organizacja zaczęła jeszcze bardziej zwądnąć z chwilą wybuchu wojny. W artykule zamieszczonym w numerze noworocznym przyznaje „Times”, że wskutek bezplanowości organizacyjnej wysłano na wieś znacznie mniej dzieci, niż to przewidywano w planie ewakuacyjnym, który na całej linii zawodzi. Dopiero na skutek licznych skarg, w których poruszano fakty, iż około 750 tys. dzieci pozbawionych jest nauki w szkołach, wychowania i opieki lekarskiej, zdecydowano się na otwarcie kilku szkół. Ze wszech stron napływają doniesienia o całkowitem flako zarządzeń ewakuacyjnych. I tak, pełne autobusy z kobietami i dziećmi, które z Glasgowa wysłano na wieś, musiały powrócić do Glasgowa, bowiem ewakuację tychże podjęto bez uprzedniego wystarania się o dach nad głową dla tych ewakuowanych dzieci i kobiet. W wielu okręgach, które przewidziano jako tereny ewakuacyjne dla dziatwy, m. in. okolice Duncon i Rothesay były przepełnione przez zamężniejsze rodziny, które opuściły Londyn i inne większe skupiska ludzkie, wobec czego dla dzieci ewakuowanych nie było już miejsca.

„Manchester Guardian” w obszernym artykule pisze o nieznośnych i chaotycznych stosunkach w szkołach zarówno na terenach ewakuowanych jak i tych, dokąd kierowano ewakuowane dzieci. Szereg skarg napływa od nauczycieli i urzędników, którym powierzono akcję ewakuacyjną dziatwy szkolnej. Swym władcom donoszą oni, że miejscowe władze odmawiają im wszelkiej pomocy i opieki, koniecznej w wykonaniu zleconych im zadań. Z innych skarg wynika, że mimo szczyrych chęci rodzim, którym została powierzona opieka nad ewakuowanymi dziećmi, nie są w stanie wywiązać się ze swego zadania wobec braków organizacyjnych i funduszy na te cele. Matki uskarżają się na złe obchodzenie się z dziećmi, które wyjęto z pod ich opieki, natomiast opiekunowie tych dzieci utyskują na „niesłychanie dzikie maniere” dzieci robotników z przedmieść Londynu.

Podobna sytuacja wytworzyła się przy okazji ewakuacji urzędników londyńskich. Do chwili obecnej zostało ewakuowanych 15 tys. urzędników, zaś dalsza ewakuacja jest zamierzona w najbliższym czasie. Ten sam los spotka pozostającą dotąd w Londynie reszta urzędników, liczącą 80.000 osób, którzy mają opuścić stolicę państwa. Ewakuowani urzędnicy uważają się na fatalne warunki życia, w jakich znaleźli się w miejscowościach, przeznaczonych za cel

Książka atutem w akcji pokojowej.

Uroczyste otwarcie wystawy „Niemiecka książka techniczna” w Sofii.

Sofia, 5 lutego. W niedzielę odbyło się w siedzibie Związku Inżynierów i architektów bułgarskich uroczyste otwarcie wystawy pod hasłem „Niemiecka książka techniczna”.

Wystawa została zorganizowana przez Izbę inżyniersko-architektoniczną oraz przez Bułgarski Związek Inżynierów i Architektów przy wydatnej pomocy Towarzystwa Bułgarsko-niemieckiego. Projektant nad wystawą objął minister robót publicznych i poseł Rzeszy Niemieckiej.

Punktem kulminacyjnym uroczystości był przekazanie przez posła niemieckiego całej literatury technicznej, wystawionej na tej wystawie rządowi bułgarskiemu, który był reprezentowany przez min. Wasilijewa. Poseł niemiecki zaznaczył przytem, że książki te mają przysłużyć się wielkiemu dziełu pokoju, ponieważ po zakończeniu wystawy mają pozostać w Bułgarii. Mają one stanowić podstawę do założenia wielkiej biblioteki przyszłego fakultetu technicznego na uniwersytecie w Sofii. Następnie minister robót publicznych Wasilijew złożył serdeczne podziękowanie za tak piękny dar.

Rumuńska wizyta w Rzymie.

Rzym, 5 lutego. — Dziennik „Tribuna” donosi z Bukaresztu, że na zaproszenie sekretarza partii faszystowskiej przybędzie do Rzymu kilku kierowników rumuńskiej organizacji młodzieżowej „Awangarda królewska”. W związku z tą wizytą ma nastąpić niepotwierdzona dotychczas urzędowo wizyta rumuńskiego ministra spraw zagranicznych

ewakuacji. Żony urzędników i urzędniczek obiegają poszczególne ministerstwa z rezolucjami protestacyjnymi, w których uskarżają się na zbyt wysokie potrącenia z poborów, skutkiem czego nie są w możności utrzymać się w swych nowych miejscach zamieszkania. Czynniki odpowiedzialne wnoszą z kolei liczne skargi z powodu całkowitej dezorganizacji, jaka panuje w po-

szczególnych oddziałach ministerstw, rozsiłanych po różnych częściach kraju.

Z powodu ewakuacji ucierpiał bardzo poważnie londyńskie filmy handlowe i kupieckie. Jak z Londynu donoszą korespondenci dzienników holenderskich, już w pierwszych tygodniach po wybuchu wojny dał się zauważyć masowy ciąg do miejscowości wiejskich. Lokatorzy i właściciele wielu firm przemysłowych i handlowych przestali płacić komorne. Straty gospodarzy na zaległościach czynszowych w samym tylko Westminsterze wynoszą mają ponad milion funtów.

Trudności Danji w zaopatrywaniu się w węgiel.

Mrozy i śnieżyce uniemożliwiają dowóz.

(=) Kopenhaga, 5 lutego. Kwestia zaopatrywania Danji w węgiel, która niezależnie od wysiłków wykorzystania w możliwie najszerszej mierze krajowych zapasów węgla brunatnego, torfu i drzewa w poważnej mierze jest uzależniona od dowozu z zagranicy, sprawiła w obecni surowym okresie przysuszczenia duża zimy, niezmiernie krytyczne zastrzeżenia.

Oczekiwane z Anglii transporty nie tylko że zawiodą i nie dochodzą do celu ale nadto utrudniają sytuację skutkiem przeszkód komunikacyjnych, spowodowanych

zamarznięciem wód duńskich i grzęźnięciem pociągów w zaspach śnieżnych. Sprawy sytuacji powiększa fakt, że gazownie kopenhaskie były zmuszone do całkowitego wstrzymania sprzedaży gazu w nowych warunkach nie przyjmują się. Nie te i wykluczone, że zaidzie konieczność zrehabilitowania przewoźnika węgla, a nawet omawiania kwestii możliwości przelocowania sektoru zapasów węgla, zamagazynowanych przez rząd dla gospodarstwa i wojskowego przygotowania kraju w czasie wojny.

Trzęsienie ziemi w Salonikach trwa w dalszym ciągu.

Ateny, 5 lutego. — Wstrząsy ziemi w okolicach Katheriny pod Salonikami trwały w dalszym ciągu także i w porze nocnej. Mieszkańcy, obawiając się skutków trzęsienia ziemi, nie powrócili do swych mieszkań, wolać obozować pod gołym niebem.

Na morzu zauważono ciekawe zjawiska świetlne. Woda, pobierana ze studzien artezyjskich, wykazuje nadzwyczajną i nie-

spotykaną dotychczas wysoką temperaturę.

Energiczna walka z mrozem i śniegiem na Kolei Wschodniej.

Ścisła współpraca obsługi kolejowej niemieckiej i polskiej. — Co mówi prez. Kolei Wschodnich Beck o sytuacji komunikacyjnej.

(=) Kraków, 5 lutego.

Niespodziewana fala mrozów i opady śnieżne, które w ostatnich tygodniach nawiedziły z niezwykłą gwałtownością połacie Europy postawiły dyrekcję Kolei Wschodniej przed poważnymi trudnościami, jakie wynikły w planie normalnego ruchu kolejowego. Przewidywanym więc okazała się konieczność ograniczenia ruchu kolejowego do 30 procent. Ten sam los spotkał zapowiadziany również w ostatnio ogłoszonym rozkładzie jazdy, bezpośredni pociąg pośpieszny na trasie Berlin—Kraków. W związku z tem zamieszcza „Kraakauer Ztg.” wywiad z prezydentem Kolei Wschodniej, p. Beckiem, który na temat trudności komunikacyjnych, spowodowanych przez mrozy i śniegi, udzielił wyczerpujących informacji na temat wydanych w tej mierze zarządzeń.

— Służba niemieckich Kolei Wschodnich — oświadczył prez. Beck — wykazała w obliczu powiewu potężnych mrozów, potężną godną uznania. Inna sprawa, że tej samej postawy nie mogli dotrzymać parowozy, gdyż silne mrozy do pewnego stopnia przekroczyły ich wytrzymałość i poprostu — zastrajkowały. Na przestrzeni jednego zaledwie dnia, na odcinkach kolejowych utknęło 12 parowozów. Jaki wpływ może to mieć na ruch kolejowy w ogólności, może pojąć również niefachowiec, nie mający z tem nic do czynienia. Niemał wszystkie uciążliwe parowozy były pochouzenia polskiego, przejęte przez zarząd Kolei Wschodniej i to przeważnie maszyny starszych roczników. Nie można zaprzeczyć faktu, że nawet maszyny ulegają starości i z biegiem lat dostają „humorów”.

Właśnie starszym rocznikom maszyn dają się mrozy szczególnie we znaki. Na niską temperaturę są one do tego stopnia wrażliwe, że najdelikatniejsze ich części przy 42-stopniowym mrozie poprostu pękają niczym szkło. Z natury rzeczy powoduje to poważny odsetek maszyn niezdatnych do pracy, względnie zmusza warsztaty reparacyjne do wzmoczonych wysiłków. W wypadku jednak, gdy parowóz przostaje ciągnąć, następstwem tego jest postój pociągu. Stanęliśmy wobec konieczności ograniczenia ruchu osobowego, a równocześnie przekształcenia szeregu pociągów osobo-

wych na towarowe, bowiem dowóz artykułów żywnościowych i węgla opałowego musimy wysunąć na plan pierwszy. Z uwagi na to, że meliczne, czynne warsztaty kolejowe nie były w stanie nadażyć z uastającą ustawicznie pracą przy naprawie psujących się parowozów, nie pozostawało nic innego, jak ograniczyć ruch osobowy do 30 procent. Poza liczbą 500 pociągów osobowych i 300 pilnych pociągów towarowych na terenie kolei w Generalnem Gu bernatorstwie przebiega jeszcze cały szereg pilnych transportów, które dzień po dniu muszą być kierowane do miejsc przeznaczenia. Ze względów czysto technicznych uznano za przeto dyrekcja Kolei Wschodnich za wskazane prowadzić ograniczenia komunikacyjne i to w granicach konieczności.

Odbudowane mosty kolejowe oddano do użytku.

(=) Kraków, 5 lutego.

Jednym z najbardziej palących zadań, jakie miała do wykonania Generalna Dyrekcja Kolei Wschodnich w ramach ogólnego programu prac przy odbudowie zniszczonych wskutek działań wojennych obiektów kolejowych było odbudowanie i naprawienie mostów kolejowych nad Wisłą, Pilicą i Sanem. Władze kolejowe poczyniły wszystkie wysiłki, celem umożliwienia jak najrychlejszego przywrócenia normalnej komunikacji kolejowej.

Nie cofano się przed żadnymi trudnościami, aby zniszczone mosty doprowadzić do stanu używalności.

Na plan pierwszy wysuwała się konieczność naprawy mostów na Wiśle pod Sandomierzem i Dęblinem, mostów na Pilicy pod Warką i Tomaszowem, wreszcie mostu na Sanie pod Rozwadowem. Z energią i przy użyciu dysponowanych sił technicznych przy odbudowie wszystkich mostów tak, przy odbudowie wszystkich mostów tak, że przed niedawnym czasem można było podjąć normalny bieg pociągów zarówno

W okresie największych mrozów i zamieci śnieżnych musiła pewna ilość pociągów na trasach po prawej stronie Wisły, wyjechać niejednokrotnie po 10 i więcej godzin. Czynnym przyczyną były wyciągnięcia lub przepychania pociągów przez zaspę śnieżną, przyczem używano do tego celu po trzy lub cztery parowozy. Te trudności uważało się pokonywać przy nakładzie sporych wysiłków.

Amo wysoko zarząd Kolei Wschodnich nie szczędził wszelkich możliwych wysiłków, aby mimo wysokich zasp śnieżnych i skorupy lodu, pokrywających rozjazdy i zwrócić utrzymać normalny ruch, na trasy kolejowe wysłano liczne pociągi sanitarne i maszyny, których zadaniem było oczyszczenie torów dla umożliwienia normalnego przejazdu. Wobec tym trudności, nie udało się uniknąć przejściowego ograniczenia przejazdu pasażerskich, równocześnie uznano za rzecz konieczną wprowadzenie uciążliwych ograniczeń w dostępie pociągów na teren uworów kolejowych. Jest bowiem rzeczą zupełnie zrozumiałą, że jeśli przewidziany rozkład jazdy pociąg jest przepełniony, należy na czas zapewnić zapewnieniu się dworców podrzynymi, dla których nie starczy miejsca w wagonach. Zarządzenie to jest pożytkowane wyłącznie względami porządku i wygody, gdyż zapewne nie będzie zadowolony z podróży odbywanej w warunkach niewygody, a ponadto, gdy przełazony nadmierzony pociąg utknie na przestrzeni. Natomiast ład i porządek przynieść mogą korzyści.

Ograniczenia ruchowe okażą się zbawienne dla mostów kolejowych, które jeszcze przed nastaniem mrozów udało się doprowadzić do stanu używalności. Odnosi się to przede wszystkim do mostów kolejowych na Wiśle. Ich wytrzymałość i ich stanowi należy zawdzięczać, że obecnie można kierować transporty węgla do Prus Wschodnich przez most na Wiśle pod Dęblinem, który to most uległ całkowitej przebudowie. Przytem okazał się zbędny wielogodzinny przejazd okrężny pociągów do Warszawy przez Częstochowę. Obecnie trasa prowadzi z Krakowa do Warszawy przez Radom.

Co się tyczy przewozu towarów niezędnych dla wyżywienia ludności, to w przyszłości są przewidziane wyładunki wagonów również w ciągu niedzieli. Dotyczy to będzie stacji kolejowych w Krakowie, Radomiu, Warszawie i Lublinie. W związku z tem nie od rzeczy będzie wskazać na warunki osobowe na Kolei Wschodni. Oto zatrudniają one w bieżącej chwili sporą liczbę Niemców, obywateli Rzeszy. Liczny odsetek pracowników poczynających się do narodowości niemieckiej oraz wielu Polaków. Przy tej okazji wznosią nadzieję, że kolejarze Polacy nadopracowali się kierownictwu niemieckiemu z pilnością i gotowością do pracy, zaslugującą na specjalne uznanie.

Pragną oni dobrać do siebie przysłużyć się samym sobie i swym rodakom.

Iran nie pójdzie za podszeptami wojennymi.

Tehran, 5 lutego. — W artykule p. t. „Pomyłka czy propaganda” odparowuje największy dziennik irański „Ettelaat” informacje ze źródeł angielskich, według których Iran obawia się napaści. Pewne pismo angielskie doradza państwu irańskiemu, by wykorzystalo obecną sytuację i przystąpiło do akcji wojennej. Przeciwno tym intencjom wnosi Iran jak najostrejszy protest, bowiem nie jest w stanie, zarówno wpływy polityczne jak i propagandowe, jak również wskazywać czy też grzyby pewnych odłamów prasy zagranicznej, zmusić Iran od odstąpienia od linii ścisłej neutralności. Dzisiejsze państwo irańskie, sementowane w jedności i kierowane przez roztropny rząd niezego się nie obawia. Iran oświadczył się za neutralnością w celu poprawy sytuacji wewnętrznej własnego kraju, dla zebrania wszystkich sił i dla powodzenia własnej ojczyzny.

na linii przez Sandomierz jak i przez Dęblin.

Dla należytej obsługi i ruchu pociągów towarowych jak również osobowych znaczenie pierwszorzędnej wagi miały mosty na Pilicy pod Warką i Tomaszowem. Oba te mosty ostatnio zostały naprawione i oddane do użytku. W ten sposób umożliwiono bezpośrednią komunikację kolejową dla pociągów pośpiesznych na linii Kraków—Radom—Warka—Warszawa, a również i te same połączenie bezpośrednie z Przemysłem do Łodzi przez Koluszki—Skarżysko—Kamionka. W ten sposób skrócono o około 200 kilometrów linie łączącą Przemysł z Łodzią.

Celem jak najszybszego ukończenia tych prac i oddania mostów do użytku, pracowano w najcięższych warunkach i przy trzaskających mrozach, dochodzących do 42 stopni, dniami i nocami, w niedzielę i święta nie wyliczając Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Most na Sanie pod Rozwadowem nie jest jeszcze całkowicie ukończony, niemniej jednak wre tam gorączkowa praca i już w najbliższych dniach most będzie całkowicie ukończony.

Jej gra była jej życiem.

Jak Duse kochata i grata?

Z pamiętników przyjaciółki wielkiej artystki.

Z dnia na dzień

(—) Kraków, 5 lutego.

Przeznaczenie i Myśli i mowy wielkich sprawiedliwość. Ludzi mają to do siebie, że nie wystarczy, aby je czytać lub słuchać raz jeden. Przy pierwszym poznaniu się z ich głęboką treścią, zawartymi w nich uwagami nad życiem i tokiem wypadków poznaje się je tylko zupełnie pobieżnie, jak gdyby tylko zewnętrzny ich bieg i wyściągą się często powierzchowne, a nieraz nieistotne wnioski. Dopiero przy drugim a nawet następnym przestudiowaniu zauważa się nieprzejmujące wartości, tkwiące pod formą zewnętrzna. Wnika się w istotę nastawienia nieprzeciętnych umysłów ich autorów i dochodzi się do wniosku, jak niecodziennymi drogami chadzają przeznaczenia geniuszy.

Każda mowa Wodza Narodu Niemieckiego zawiera tyle myśli i tyle głębokich spostrzeżeń, że niepodobna zgłębić je po jednorazowym, powierzchownym tylko przeczytaniu czy wysłuchaniu. Przy sprawach codziennego pokonywania aktualnych trudności te mowy zawierają głębokie myśli ogólnoludzkie, które wychyła na jaw dopiero po gruntownym i spokojnym ich rozważeniu, jak gdyby po usunięciu z nich powierzchownej szaty aktualności.

Hitler jest głębokim znawcą duszy ludzkiej, inaczej bowiem nie byłby w możności być istotnym, a także duchowym wodzem 80 milionowego narodu. Jego stosunek do praw, które rządzi narodami musi z natury rzeczy być inny, niż u człowieka o przeciętnym umyśle. Jego stosunek do rzeczywistości musi zatem zawierać więcej znamion prawdy, niż to jest zdolny ogarnąć umysł człowieka. Dlatego nie będzie rzeczą niewłaściwą, zwrócenie uwagi na wypowiedziane w ostatniej mowie myśli o losach narodów, które znalazły się na huśtawce wypadków i padły na dno przeznaczenia. W zakończeniu swej mowy powiedział Hitler: „Nigdy się nie skarżyłem na to, jakoby Obrotność wyrzuciła ram kiedykolwiek krzywdę. Wprost przeciwnie. Zawsze reprezentowałem poglądy, że to otrzymaliśmy jedynie z rąk przeznaczenia, na co w ostatnim bilansie sami zasłużyliśmy”. Te same słowa mogą być zastosowane do losów wszystkich narodów w każdej epoce i pod każdą szerokością geograficzną. Nie istnieje bowiem w historii narodów niesprawiedliwość i niema nadmiernej łaski przeznaczenia. W naturze rzeczy istnieje ścisła i najsurowiejsza sprawiedliwość. Nienowoczesność i kleski nie są nieszczęściem spadającym nieoczekiwanie jak grzmot na głowy sprawiedliwych i bogobojących, w rzeczywistości jednak są wynikiem błędów, zaniedbań i złej woli, które w sumarycznym bilansie muszą się skończyć pogromem i bólem pokoleń.

Nie będziemy musieli dodawać, w jak głębokiej mierze te słowa dadzą się zastosować do naszych własnych dziejów. Nie musimy nie stać na przeszłości, aby przeznaczenie stało się dla nas łaskawym i by pozwoliło nam cieszyć się radością słońca i życia. Skoro spotkała nas kleska i ból, to ta kleska tkwiła w nas samych, w naszych błędach, które dzień po dniu dojrzały do kleski do niesprawiedliwości. Zdawania rachunku z tych niesprawiedliwości nastąpiło o wiele przedtę, niż ktośkolwiek mógł się tego spodziewać.

Obowiązkiem nas wszystkich w sytuacji obecnej jest wyciągnięcie właściwej nauki z dnia wczorajszego; obowiązkiem naszym jest realnie spojrzeć w przyszłość i jaść się pracy — każdy przy swym warsztacie — aby przez pracę opanować skutki katastrofy.

**Zawsze Najtańszy
HOTEL „ASTORIA”
pokoje od 6 zł.
Warszawa Chmielna 49**

8 lat więzienia za osłowny napał bandycki na szosie pod Warszawą.

(—) Warszawa, 5 lutego. — Bezpieczeństwo na drogach i szosach na terenie Generalnego Gubernatorstwa jest w zupełności zagrożone. Władze wzywają do zapobieżenia tym tutaj Niemców jak i pracujących ludność polskiej. Kto w jakikolwiek sposób zagraża bezpieczeństwu publicznemu, w szczególności zaś bezpieczeństwu na drogach publicznych — ryzykuje głowę.

Przekonał się o tem 22-letni mieszkaniec Wawra — **Wacław Sadowski**, który za osłowny napał rabunkowy i zagrożenie nożem został pociągnięty do odpowiedzialności karnej i stanął przed krawkami sądownymi.

Pewnego wieczora w grudniu ub. roku na drodze pod Wawrem Sadowski zatrzymał wóz włocławski i pod groźbą użycia noża wozniakowi żądał wydania pieniędzy. Przewodnik przyszedł, że właśnie trąba przechodził dwa żołnierze niemieccy, którzy rzemieślnika ujęli.

Sąd specjalny w Warszawie skazał oskarżonego na 8 lat ciężkiego więzienia i pozbawienie praw obywatelskich na przeciąg lat 10-ciu.

do śmiarc. Ten sam wzrok więcej mówił, aniżeli rozmowa, która nastąpiła.

— Niech pani opowiada proszę... Niech mi pani opowie... Czyż niema podobieństwa między naszymi dwoma ukochanymi? (Duse kochała wtedy d'Annunzia, autorka tych słów Maeterlincka przyp. Red.) ...Wprawdzie wydaje się pani taka szczęśliwa, ale niech pani się wypowiedzi. Poczem ja zrobię to samo po pani... Mam takie właśnie niespokojne serce.

Eleonora Duse.

Byłam jej posłuszna. Słuchała młotem cichym, nie odrywając ode mnie spojrzenia, a

od czasu do czasu przerywała moje opowiadanie namiętnym okrzykiem pochwały, lub zwątpienia.

— Tak, tak, teraz to jest w porządku — rzekła. Może być, że pani ma rację, ale później?

— Tak, później? — Gdy wybije godzina rozczarowania. Koniec każdej miłości jest pewny i ta straszna pewność zacienia najpiękniejsze chwile.

Nie nie odpowiadałam. A ona dalej: — Pani zdaje się tego nie rozumieć, co to znaczy: koniec miłości. Czy pani przypuszcza, że może ona dłużej trwać, aniżeli stałość mężczyzny? Czy pani wierzy w szczęście?

— Tak — wybuchnęłam — po tyśiątkrotnie tak! Wierzę instynktownie w szczęście, wierzę bezmyślnie w szczęście i nie chcę wiedzieć dlaczego.

Duse ukryła swą twarz w swych dłoniach i zawołała pełna goręcy:

— Tak, dla pani to jest wiosna i ilości, a u mnie lato. A to lato... teraz głos jej się załamał... jest bardzo bliskie jesieni... Koniec się zbliża. Wskazała głową na poduszkę. Widzi pani, tutaj chowam wszystkie moje listy, pod poduszkę. Mówią do mnie w moich snach, uspakajają mnie, przysięgają mi wierność. Nieprawda, ja nie wierzę... Jej rozpacz wstrząsnęła mną. Staralam

się uspokoić, przekonać o jej szczęściu. On pisze do niej przecież takie cudowne listy, przesyłane miłością. Dlaczego go tak bez powodu podejrzawać?

Wstrząsnęła powoli głową i spojrzała na mnie pytająco:

Może nie mam racji, ale pani zobaczy później. Dzisiaj pani mnie nie wierzy, ale jaż można poznać po takim drobniaku, jak dedykacja książką. Zna pani napis na zegarach słonecznych: „Wszystkie godziny uderzają cię — ostatnia zabija”. Ja przeżywałam ciągle tę ostatnią godzinę.

W kilka dni później odwiedziła mnie. **Była w całkiem innym nastroju.** Właśnie otrzymała list. Mówiliśmy o czem innym, o jej grze.

— Pracuję w następujący sposób — rzekła: — Powoli przechodzę w myśli moją rolę. W samotności poczyna ta osoba żyć. Siedząc w krześle, albo leżąc na łóżku, od twarzam z zamkniętymi oczyma całą rolę, całą sztukę. Przedewszystkiem chcę uniknąć prób. Próby zabijają bezpośrednio aktora. Próby niszczą całą wrażliwość. Jeżeli moi partnerzy bez me nie mogą się obejść, przechodzę na scenę, daję im wskazówki, ale nie odbywam próby. Nigdy nie odbywam próby. Jak wogóle można coś takiego robić!

Staralam się jej udowodnić, że przecież **próba, to nie jest mechaniczna praca.**

i że wobec pustego krzesła człowiek zużywa taką samą ilość energii, jak przed krzesłem, na którym ktoś siedzi. Spojrzała na mnie i westchnęła:

— Jaka pani jest młoda i silna. Pani by to potrafiła!

Dopiero później uświadomiłam sobie sens tej rozmowy. **Duse była medium.** Intensywne psychiczne życie, które jest tak czujne w każdym artyście, było u niej bardziej rozwinięte, niż u kogokolwiek innego. **To, że nie chciała brać udziału w próbach, pochodzi stąd, iż bała się, że ta obudza ze stanu medialnego, w którym przebywała.** Zrozumiałam też, dlaczego wówczas w teatrze zdawało mi się, że ona umiera. **Był to tylko jej bardzo silny stan medialny.**

Wskazywało też na to jej delikatne zdrowie, fakt, iż **nie mogła występować więcej niż trzy razy w tygodniu i jej wyczerpanie nerwowe po każdym przedstawieniu.** Pójdę nawet dalej, twierdząc, że **każdy rodzaj szminki na scenie byłby torturą dla tego nadczułego organizmu i brutalnym powrotem do tego rzeczywistego świata w chwili, w której ona była w takim świecie.**

O niesłychanej wrażliwości tej wielkiej aktorki może świadczyć fakt, który zdarzył się po jej pierwszym wielkim sukcesie w Rzymie, gdzie miała 18 lat. Wówczas jak szalona wyleciała z teatru i zaczęła biec w kierunku mostu. Potem wykończyła na barjerę, **chciała się rzucić do wody.** Naddbiegła za nią jednak matka i chwyciła ją.

— Dobrze, że jesteś mamusiu — zawołała Eleonora — jestem taka szczęśliwa, rzucimy się razem.

Czyż nie do niej odnosi się wspaniałe określenie sztuki:

— Sztuka to jest egzaltacja życia! skiego.

Poeta i kombinator dewizowy w jednej osobie.

(—) Warszawa, 5 lutego.

Przed warszawskim Sędziem Apelacyjnym odpowiadał Bronisław Iwanowski za przestępstwo dewizowe, — i oświadczył, że z zawodu jest poeta i impresario Iwanowski nie miał szczęścia do mamony, co bynajmniej nie wzbudziło w świecie poetycznym. W październiku ub. roku miał on do wiedzieć się, że złoty stracił na wartości i zostanie wycofany z obiegu. Przeto zmienił on sumę 8000 zł na reichsmarki i skrył je dokładnie. Kiedy następnie wyszło na jaw, że banknoty niemieckie będą w przyszłości uważane na terenie Generalnego Gubernatorstwa za zagraniczny środek płatniczy i z tego powodu znidujące się w obiegu banknoty niemieckie mogą być złóżone w Kasach Kredytowych Rzeszy, oskarżony będąc na wyznaczonej poetyckiego natechnienia, widocznie o tem miał nie wiedzieć. O tem zarządzeniu miał się dowiedzieć podobno w okresie Bożego Narodzenia; nie jest wykluczeniem, że „znalazł” je w pozłacanej szkatułce pod drzwiami. Niezwłocznie więc poczynił kroki, aby posiadać pieniądze niemieckie w postaci z powrotem na złoto. Nie poszedł jednak —

jak to powinien był uczynić, — do Kasy Kredytowej Rzeszy lub do Banku, lecz znalazł sobie, — jak przystało na poetę — niezwykle miejsce do wymiany pieniędzy.

Iwanowski dokonał tej transakcji w pewnej kawiarni, znanej organom skarbowym, jako siedzisko lichwiarzy i waluciarzy. Nie więc dziwnego, że władze odczyły ten przybytek wyjątkową opieką. Właśnie w tej kawiarni powinęła się noga poecie i impresario. **Aczkolwiek kurs wynosił dwa złote, miał on żądać za jedną markę 2,10—2,60 zł**

Przewód sądowy wykazał, że Iwanowski dopuścił się przestępstwa dewizowego, wobec czego skazał go na dwa lata więzienia i 2000 zł grzywny, która w wypadku nieściągalności będzie zamieniona na dalsze 100 dni więzienia. Znaleziono przy aresztowanym pieniądze niemieckie w sumie 1202 marek uległy kontfiskacie. W uzasadnieniu wyroku przewodniczący Sądu Apelacyjnego stwierdził, że celem zarządzeń dewizowych jest w pierwszym rzędzie ochrona waluty złotej. Ponieważ te zarządzenia zostały wydane dla dobra pracującej ludności polskiej, ich przekraczanie zasługuje na surową karę.

16 lat minęło od tragicznej śmierci Eleonory Duse. Szesnaste lat rozwoju nowych talentów, ale do dziś dnia Duse nikt nie dorównał. **Jakaś niesamowita potęga manifestowała się w jej grze.** Trudno ludzdom, którzy nie widzieli jej na scenie, wyobrazić sobie ten fascynujący czar. Przybliżony obraz psychiczny tej tragiczki daje nam Georgette Leblanc, przyjaciółka Maeterlincka, która równocześnie żyła w przyjaźni z Eleonorą Duse. Oto ustęp z jej pamiętników:

„Umiera! Ona chyba już nie będzie żyć, ona umiera!

Tak wołałam bez przerwy, gdy przed dwudziestu laty byłam na przedstawieniu sztuki Aleksandra Dumasa, syna, p. t.: „Zona Claudiusa” w teatrze brukselskim, w którym Duse kreowała główną rolę. Jej bladłość, niezwykły chód, drżące gorączkowe ręce, cała trzęsąca się postać robiły wygląd tak bolesny, że

nie mogłam wytrzymać i rozplakałam się.

Tego samego wieczora byłam w towarzystwie przyjaciółki, która od wielu lat utrzymywała żywe stosunki z Duse. Byłam bardzo ciekawa, jak ona żyje — i czy wogóle to zjawisko żyje.

— Ależ naturalnie — odpowiedziała mi — śpi, je i trawi tak, jak wszyscy inni ludzie, tylko z tą różnicą, że ciągle się czuje zmęczona, nieco kaszle — ale to nie jest przecież żadna choroba.

W rzeczywistości była to choroba, bo **Duse chorowała na gruźlicę.**

— Po przedstawieniu pójdziemy do niej — dodała przyjaciółka. — Zobacysz, co to za

prosty i cudowny człowiek.

— Prosta i cudowna. Taką była istotnie też i na scenie. **Jej gra była jej życiem.** Przeżywała ona bez szminki i jakiegokolwiek sztuczek każdą rolę z taką prawdą, że pomiędzy jej duszą, a duszą bohaterki nie było różnicy. Ale podczas, gdy zupełnie zapomniała o swojej własnej indywidualności, czułam, jak wychodzi z niej jakiś smutek, który mnie wzrusza do łez.

Przedstawienie było jej triumfem. Po skończeniu przedstawienia pobiegłyśmy za kulisy, ale surowa garderobiana nie puściła nas.

— Nie wolno, proszę pań. Pani Duse jest ledwo żywa. Przyszedł właśnie do niej lekarz.

Mimo to przyjaciółka wdاریła się, a wkrótce przybiegła do mnie i zawołała: — Chodź, Duse chce cię zobaczyć!

Garderoba była pełna kwiatów. Leżała z zamkniętymi oczyma, z bladymi wargami, nieruchoma, jakby umarła — na otomianie. Koło niej kłęwała garderobiana i trzymała ją za rękę. Lekarz, który się nachylił, dawał jej do wachania orzeźwiający sole. Stałam tak zdziwiona i przerażona posrodkiem garderoby. Nagle Duse otworzyła oczy i zawołała:

— Proszę do mnie podejść... Już do brzo... Kocham panią!...

Chwyciła moją rękę, a ja byłam tak wzruszona, że nie mogłam wypowiedzieć słowa. A ona dodała:

— Czekalam na panią wczoraj w operze. Potem nagle powstała, spojrzała na mnie całkiem zbliska i szepnęła: „Chcę z panią pomówić o pani. Chcę wiedzieć... proszę przyjść jutro do mnie do hotelu.

Przez całą noc myślałam o tych słowach, co one znaczyły. Jak drżał jej głos przy słowach „chcę wiedzieć”.

Gdy następnego dnia wszedłam do jej pokoju, **nie ujrzałam z początku nic, jak tylko dwoje ramion, które się do mnie wyściagnęły.** Firanki były ściśle zapuszczane. Duse serdecznie i długo trzymała mnie w objęciach.

— Wiele o pani myślałam — rzekła.

— O mnie?

— Tak, i o... — przez chwilę zawahała się, poczem zmienionym głosem skandując każdą zgłoskę: — i o pani miłości.

Jej piękne ręce trzymały mocno moje ręce i usłyszałam ten sam głos, który mnie tak zachwyił w teatrze, jak się żąda zgłoskę — i o pani miłości.

Teraz poczęłam w ciemności rozpoznawać jej błyszczące zęby.

Ale takhym chciała zobaczyć twarz. Gdyby zgadując moje myśli, przekreśliła nagle **taster lampy elektrycznej.**

To, co zobaczyłam, żyje jeszcze do dzisiejszego dnia w moim wspomnieniu tak wyraźnie jeszcze, jak wówczas. Widzę jeszcze położenie łóżka i zwierciadeł szlasy, które odbijały moją postać i jak jasne światło padało na jej czoło. **Jaśniała pełną młodocia.** Miała może czterdzieści lat, jej czarne warkocze wily się na poduszce, jej twarz, szyja i ręce były, jakgdyby rzeźbione z kości słoniowej. Wargi lekko różowe. Cały przepych tych ust polegał na wspaniałym polysku zębów. **Cała atrakcja twarzy wychodziła od pary błyszczących oczu.** Wzrok jej miał równocześnie wyraz oddania się i rewolty, błagania i rozkazu, równocześnie despotyczny i uległy aż

